

BATI MÜZİĞİ TEORİSİ TEMEL BİLGİLER

Abdullah ÖNLÜ

Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademişyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-605-258-856-7	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademişyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Batı Müziği Teorisi Temel Bilgiler	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazar Abdullah ÖNLÜ ORCID iD: 0000-0002-5815-880	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü Yasin DILMEN	Bisac Code MUS000000
	DOI 10.37609/akya.1243

Kütüphane Kimlik Kartı

Önlü, Abdullah.

Batı Müziği Teorisi Temel Bilgiler / Abdullah Önlü. Gözd. gçrl. gnşlm 2. baskı.

Ankara : Akademişyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

156 sayfa. : şekil, tablo, nota. ;135x210 mm.

Kaynakça ve Ek var.

ISBN 9786052588567

1. Müzik.

GENEL DAĞITIM

Akademişyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İçindekiler

Önsöz	ix
Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Baskı İçin Önsöz	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Müzik Teorisine Genel Bakış	1
Müzik teorisi alanına katkısı olan tarihi şahsiyetler	2
Müzik teorisi alanında öne çıkan çalışma alanları.....	9
Müzik teorisi alanındaki çalışmalarda konuların yöntemlere göre dağılımları.....	10
Eser inceleme çalışmaları	13
Popüler müzik çalışmaları	15
Performans çalışmaları	15
Tarihsel müzikoloji çalışmaları	16
Az sayıda yer alan çalışma alanları	16
Müzik teorisi alanındaki çalışmaların konu eğilimleri	17
Müzik teorisi alanındaki çalışmaların yöntem eğilimleri	22
İKİNCİ BÖLÜM	27
Temel Kavramlar	27
Ses	27
Tını	29
Gürlük.....	29
Sesin Yayılması.....	30
Sesin Yüksekliği.....	30
Müzik Yazısı	30
Nota	31
Porte ve Anahtarlar.....	32

Ölçü	35
Süre Değerleri.....	36
Notalar	36
Bağlar	40
Çoğaltma Noktası	41
Fermata	41
Suslar	42
Değiştirici İşaretler	44
Diyez.....	44
Bemol	44
Natürel	45
Çift Diyez	45
Çift Bemol	46
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	47
Tampere Sistem	47
Aralıklar.....	47
Melodik Aralık	47
Armonik Aralık	48
Diyatonik Aralık.....	48
Kromatik Aralık.....	48
Anarmonik Aralık.....	49
Aralıkların Sayılması.....	49
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	55
Zamanlar	55
Basit Zamanlar.....	55
Birleşik Zaman	57
Karma Zaman (Aksak)	58

BEŞİNCİ BÖLÜM.....	61
Tekrar İşaretleri.....	61
Ölçü Tekrarı.....	61
Röpriz.....	62
Segno (Senyö).....	63
Dolap.....	64
Da Capo Al Fine (De kapo el fine).....	65
Da Capo Al Coda (De kapo el koda).....	65
Dal Segno Al Fine (De senyö el fine).....	67
Dal Segno Al Coda (De senyö el koda).....	68
ALTINCI BÖLÜM.....	71
Diziler.....	71
Majör Dizi.....	71
Minör Dizi.....	71
Doğal Minör Dizi.....	72
Armonik Minör Dizi.....	72
Melodik Minör Dizi.....	73
İlgili Majör ve Minörler.....	74
Modal Diziler.....	80
YEDİNCİ BÖLÜM.....	83
Akorlar.....	83
Majör Akor.....	83
Minör Akor.....	83
Artık Beşli (Augmented) Akor.....	83
Eksik Beşli (Diminished) Akor.....	83
Ana ve Yan Derece Akorları.....	84
Popüler Müzikte Kullanılan Akorlar.....	86

SEKİZİNCİ BÖLÜM	89
Kadans	89
Tam Otantik Kadans (Perfect authentic cadance)	89
Yarı Otantik Kadans (Imperfect authentic cadance)	90
Plagal Kadans (Amen Cadance).....	92
Yarım Kadans (Half, imperfect Cadance)	93
Kırık Kadans (Interrupted Cadance).....	94
DOKUZUNCU BÖLÜM	95
Modülasyon	95
ONUNCU BÖLÜM	97
Aktarım (Transposition)	97
OBİRİNCİ BÖLÜM	103
İcra Terimleri	103
Gürlük Terimleri.....	103
İfade (Artikülasyon) Terimleri	104
Legato	104
Staccato.....	105
Accent (Vurgu).....	106
Marcato (Markato).....	106
Tenuto.....	107
Hız Terimleri	109
ONİKİNCİ BÖLÜM	111
Küçük Notalar, Süslemeler ve Diğer Simgeler	111
Küçük Notalar ve Süslemeler	111
Nota yazımında kullanılan diğer simgeler	119
Pedal	119
Arpeggio (arpej)	119

8va (Ottava alta)	120
8vb (Ottava basso)	120
Kaynaklar	121
EK: Uygulama Örnekleri.....	127

Önsöz

Müzik teorisi en geniş anlamıyla müzik dilini anlamayı ve anlatmayı konu edinen bir disiplindir. Bu çalışma ile müziği anlama ve anlatmaya katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Kitapta müzik teorisine ait temel bilgiler açık bir dille sunulmuş, konunun rahat anlaşılabilmesi için görseller ve örnekler kullanılmıştır. Kitap içerisinde yer alan yabancı terimler, ilk geçtikleri yerde orijinal şekliyle yazılmış, parantez içerisinde karşılığı veya yazılışı verilmiş, sonraki yerlerde ise Türkçe karşılığı veya yazılışı kullanılmıştır.

Kitabın sonunda tarafımdan hazırlanan solfej alıştırmalarına yer verilmiş ve böylelikle kitapta sunulan teorik bilgilerin uygulanmasına imkân sağlanmıştır.

Bu kitabın yazımında fikirleri ile yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Aytekin ALBUZ'a, müzik yolcuğum boyunca üzerimde emeği olan tüm öğretmenlerime ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşime çok teşekkür ederim.

Giresun, 2020

Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Baskı İçin Önsöz

Elinizdeki bu kitap 2020 yılında basılan “Batı Müziği Teorisi Temel Bilgiler” adlı çalışmanın gözden geçirilmiş ve genişletilmiş baskısıdır.

Bu baskıda kitaba “Müzik Teorisine Genel Bakış” adında yeni bir bölüm eklenmiştir. Bu bölümde Müzik teorisinin tarihi ile ilgili bilgiler, önceki baskıya göre genişletilerek sunulmuştur. Bu bölümde ayrıca, bu baskı için müzik teorisi alanında öne çıkan çalışma alanları konusunda bir araştırma yapılmış, araştırmada müzik teorisi alanındaki çalışmaların konu ve yöntem eğilimleri tespit edilerek okuyucuya sunulmuştur.

Önceki çalışma ile ilgili olarak konunun uzmanlarından gelen geri dönüşler değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapılmış, çalışmadaki konular ile ilgili yeni taramalar yapılarak kaynakçanın zenginleşmesi sağlanmıştır. Yine önceki baskıda sehven yapılan hatalar giderilmeye çalışılmış, eser bu haliyle sadece nicelik yönüyle değil nitelik yönüyle de zenginleştirilmeye çalışılmıştır.

Önceki baskıda olduğu gibi bu baskıda da desteklerini esirgemeyen kıymetli eşime çok teşekkür ederim.

Giresun, 2023

Kaynaklar

- Acim, S. & Saęer, T. (2014). *Müzik öğrencileri için temel armoni bilgileri*. Malatya: Gece Kitaplığı.
- Akan, N. (2015). Boethius ve müzik. *Akdeniz Sanat*, 8(16).
- Akkaş, S. (2000). Batı müziğinde nota yazısı. *Gazi Sanat Dergisi*, (1), 67- 78.
- Aktüze, İ. (2010). *Müziği anlamak- ansiklopedik müzik sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Andersen, D. (2020). (Per) forming open form: A case study with Earle Brown's Novara. *Music Theory Online*, 26(3).
- Ayas, G. (2015). *Müzik sosyolojisi, sorunlar-yaklaşımlar-tartışmalar*. İstanbul: Doęu Kitabevi
- Baysal, O. (2014). *Aristoksenos'un müzik bilim anlayışı. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (46) , 62-83.
- Beach, W. D. (1974). The origins of harmonic analysi. *Journal of Music Theory*, 18(2), 274-306
- Benward, B., & Saker, M. (2009). *Music in theory and practice* (8. Edition). New York: McGraw Hill.
- Boran, İ., & Şenürkmez, K. Y. (2007). *Kültürel tarih ışığında çoksesli batı müziği*. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.
- Britannica (2022). Müzik teorisi. britannica.com/art/music adresinden 01.01.2022 tarihinde alınmıştır.

- Britannica (2023). Hucbald.
<https://www.britannica.com/biography/Hucbald>
adresinden 01.01.2023 tarihinde alınmıştır.
- Britannica (2023). Tinctoris.
<https://www.britannica.com/topic/Terminorum-usicae-diffinitorium> adresinden 01.01.2023 tarihinde alınmıştır.
- Bulur, E. (2019). Müzik analizinde schenker yaklaşımı. *Konservatoryum*, 6 (1), 21-46. DOI: 10.26650/CONS2019-0004
- Christensen, T. (Ed.). (2002). *The Cambridge History of Western Music Theory (The Cambridge History of Music)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- DeMarco, D. (1999). Descartes, mathematics and music. *The failure of modernism: the Cartesian legacy and contemporary pluralism* (Sweetman, B. Ed.). CUA Press.
- Duinker, B., & Gauvin, H. L. (2017). Changing content in flagship music theory journals, 1979-2014. *Music Theory Online*, 23(4).
- Enrico, E. (1966). *Octave-species and key| A study in the historiography of Greek music theory*. Graduate Student Theses, Dissertations, & Professional Papers. 3120. <https://scholarworks.umt.edu/etd/3120>
- Feridunoğlu, Z. L. (2004). *Müziğe giden yol: Genç müzisyenin el kitabı*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

- Fıfşkın, Ü. (2018). Gıoseffo Zarlino'nun batı müziği teori tarihindeki önemi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 92-105.
- Ghezzo, M. A. (1993). *Solfège, ear training, rhythm, dictation, and music theory* (2. Edition). USA: The University of Alabama Press.
- Goldenberg, Y. (2006). Journal of Music Theory over the years: content analysis of the articles and related aspects. *Journal of Music Theory*, 50(1), 25-63.
- Gurd, S. A. (2020). *The origins of Music Theory in the age of plato*. Bloomsbury Publishing.
- Güngör, K. (2012). *Uluslararası müzik yazısının incelenmesi*. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anabilim Dalı Müzik Bilimleri Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Güngör, K. (2015). Nota yazısının tarihsel gelişimi. *Sahne ve Müzik*, (1) 81-89.
- Holst, I. (1963). *An ABC of music*. New York: Oxford University Press.
- Kalender, C. & Akgül Barış, D. (2022). Tamperemanın tarihçesine kısa bir bakış . *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 12(1) , 331-346 . DOI: 10.20488/sanattasarim.1133921
- Karadeniz, I. (2021). Müzik performansı analizinde kıyaslamalı değerlendirme ve yorumda estetik arayışı. *Konservatoryum - Conservatorium*, 8(2), 149-177. <https://doi.org/10.26650/CONS2021-981170>

- Kaya, İ. (2009). *Matematiksel Müzik Teorisine Pythagoras Ve Archytas'ın Katkıları*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Macy, C. J. (1886). *Young People's history of music*. Boston: Oliver Ditson & Co,
- Orujov, İ. & Orujova, T. (2020). Antik yunan müzik teorisi ve armoni kavramı üzerine bir inceleme. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(27), 994-1005.
- Oxford, (2022). Müzik teorisi.
<https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780199579037.001.0001/acref-9780199579037>
adresinden 01.01.2023 tarihinde alınmıştır.
- Özçelik, S. (2001). On iki ton besteleme teknikleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 173-186.
- Özçelik, S. (2002). Batı müziği yazısında süslemeler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 77-91.
- Özoran, B. A. (2014). Güney Afrika'da halkla ilişkiler: Farklı bir yol arayışına vaka analizi yoluyla bakmak. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 2014(38), 74-94.
- Sağır, T., & Albuz, A. (2007). *Eğitim müziği besteleme teknikleri*. Ankara: Maya Akademi.
- Savaş, M. (2018). *Batı müziğinde form ve analiz* (Cilt 1). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Say, A. (1997). *Müzik tarihi* (3. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Shirali, S. A. (2013). Marin Mersenne, 1588–1648. *Reson* **18**, 226–240 <https://doi.org/10.1007/s12045-013-0034-2>
- Sitwell, D. G. (1958). *St. Odo of Cluny*. Sheed and Ward, London.
- Solomon, J. W. (2019). *Music theory essentials: A streamlined approach to fundamentals, tonal harmony, and post-tonal materials*, New York: Routledge.
- Strayer, H. R. (2013). From neumes to notes: The evolution of music notation. *Musical Offerings*. DOI: <http://dx.doi.org/10.15385/jmo.2013.4.1.1>
- Şenel, O. (2021). Müzikte mükemmelin göreceliği: Akort sistemlerinin evrimi ve eşit tampere sistemin yükselişi. *Journal of International Social Research*, *14*(76).
- Taylor, E. (2009). *First steps in music theory*. England: ABRSM.
- Ultan, I. (1977) *Music theory problems and practices in the middle ages and renaissance*. Minnesota: University Of Minnesota Press
- Uluç, M. Ö. (2019). *Müzik cep sözlüğü*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Uysal, H. E. (2022) *Boethius'un Müzik Felsefesinde Pythagoras Ve Pythagorasçılığın İzleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü.

Ültay, E. , Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analiz. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201. DOI: 10.21733/ibad.871703

Yöre, S. (2021). Müzik ve tarih: Tarihsel müzikoloji. Uluslararası Prof. Dr. Halil İncalık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu Bildiriler, 1, 313-330.